

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Inter.”, „Literară-illustrată și „Tovărășia”, economică. — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

„Înaintăm alătura...”

Cînd te vezi prigonit, lovit, pămuit de nedreptatea vieții, de răutatea celor din jurul tău, pentru singurul păcat că îți e drag adevărul și binele tuturor, și pentru-că tu cu suflet curat nizești spre aceasta, vezi că îți zboară în cap toate trăznetecele celor cu alte gânduri și cu alte inimi, — îți vine așa de bine fiecare cuvînt al unui soț ce îți vorbește în cale, simțind ca tine, grăind ca tine, lucrînd ca tine și alipindu-și ție ca frate bun năzuitor spre aceleași țări cinstite!

Tot așa unui popor. De e el luptător pentru ținte înalte și drepte, și în lupta lui asta e vrășmășit de cei din jurul său, îi cade așa de bine glasul cutărui soț de soarte care îl încurajază a stăruî pe calea sa luminoasă!

Așa suntem noi Românii, cu frații de suferințe Slovaci. Nu ne suntem neamuri, nu vecini, nu cunoscuți, și totuși ne-am întîlnit pe același drum și ne simțim lingă-olaltă ca frați și ne cad bine cuvintele ce ne zicem.

Zilele astea ziarul slovac „Slovensky Tyzdenik” redactat de luminatul patriot slovac deputatul Milan Hodza, — scrie:

„Cînd șovinismul lui Kosuth cerca să înecă la 1848 și nădejdea libertății națiunii slovace și române, în Maiu 1848 s'au desfășurat în Ungaria două mari adunări: una slovacească la Lipt. Sv. Martin, cealaltă, cu 5 zile mai tîrziu, la Blaj!

„Între conducătorii acestor adunări n'a avut loc nici o înțelegere înainte, și totuși hotărîrile acestor două adunări au avut un temei la fel: în amîndouă adunările s'a vădit sufletul alor 2 popoare zbiciuite, ca semn că aceleași au fost suferințele poporului slovac și român, și de aci ținta

politice lor încă a ieșit una: precum unele le-au fost scopurile și dorințele!

„De atunci începînd, noi Slovaci și Românii, la început fără știre, mai apoi cu bună știință, înaintăm alătura!”

Și ca dovadă arată cum s'au întîlnit Românii cu Slovaci, împinși de-aceleași suferințe, în congresul de naționalități dela Budapesta la 1895 și cum mai tîrziu, la 1905, înfrățirea între Slovaci și Români s'a pecetluit prin așezarea deputaților lor alătura în dietă, în clubul naționalist, — și cum lucrează acești aleși ai celor două neamuri, pentru a cîștiga pentru popoarele lor drepturi, cari izbîndite, ar pune în sași țara pe alte temeuri, mai drepte și mai cinstite pentru toți locuitorii ei, decum e azi!

Și ziarul slovac vorbește plin de nădejde despre acel viitor! El trebuie să vină! Așa e duhul timpilor ce plutesc peste noi. Și politiciii răi ai Budapestei nu vor putea face întoarsă calea duhului vremilor!

Cade sufletului nostru obidit, atît de bine, cînd picură în el astfel de cuvinte încurajatoare și întăritoare, din rostul unui popor, care ca și noi duce greul zilelor, și, uite, nu să înfrînge sub acel greu, ci crezînd tare în viitorul neamului seu, ca și în al nostru, să străduiește așa de cinstit spre marile ținte ale amînduror acestor neamuri!

Și le vom ajunge!

Căci la frații de luptă Slovaci ies la iveală tot mai vii semnele întăririi neamului în toate privințele, atît pe teren economic, cît și cultural și politic, și de o înfrîngere a lor prin politica de maghiarizare, nu mai poate fi vorba.

La noi asemenea spor. N'avem să ne prea speriem dară de viitor!

UNELE—ALTELE

Alegerea dela Caransebeș.

— Dr. Miron E. Cristea, ales. —

Sâmbăta trecută s'a săvîrșit la Caransebeș a treia oară alegerea de Episcop, după răposarea fericitului Nicolae Popea.

Tabăra vîndutului Burdea s'a făcut și de data asta luntre și punte să iasă ea biruitoare, alegîndu'și de Episcop pe omul, care apoi să fie păpușă în mîna acestui vîndut guvernului, dar cum n'a izbutit în rîndurile trecute, așa n'a reușit nici acum.

Partea cea mai mare a deputaților din sinod s'au adunat în jurul unui alt candidat, a P. Cuvioșiei Sale Părintelui Dr. Miron E. Cristea, asesor konzistorial în Sibiiu, și și-au dat voturile pentru el. Dr. Cristea a intrunit astfel 31 voturi, iar Dr. Olariu, directorul seminarial din Caransebeș, omorît cu dragostea de Burdiști, a căpătat numai 24 voturi. Așa apoi conducătorul sinodului alegător, P. Cuvioșia Sa Archimandritul Filaret Musta, a declarat ales pe Părintele Dr. Miron E. Cristea de Episcop al Caransebeșului.

Nu știm dacă noul ales va fi întărit ori nu, căci Burdiștii o să umble făcînd spume la gură pe la ministru, ca să nu-l întărească, decît de s'o duce să dea brîncă cu ei, făgăduindu-le că le lasă cîte înrîuriri toate în trebile bisericii.

Atîta știm: Dr. Miron E. Cristea e cunoscut ca om numai al bisericii sale și, pe cît i-au iertat împrejurările, muncitor sîrguincios în ale culturai și literaturai noastre. Un om dară foarte potrivit pentru înalta chemare la care a fost poftit de sinodul alegător dela Caransebeș. Nu a luat parte la politica de zi, cum nici nu să așteaptă dela arhieriei nostri și sfetnicii lor mai apropiați. Noi și poporul român nu le-o cerem, lasă-o asta pe sama conducătorilor politici, aleși pentru asta! — Dar, uite, lucru naibii, ce nu le cerem noi, să facă adevărată politică, le cere guvernul și spionii săi! Firește, că le cere să facă politică contrară politiceii, pe care o dorește și spriginește grosul poporului nostru!..

Deși C. Sa Dr. Cristea nu a făcut și nu face politică, primim a legerea lui cu răceală și neîncredere, și ne temem că îl așteaptă soarta celor aleși nainte sa: nu o să fie întărit, tocmai pentru că nu face politică, și i-să va cere să facă dar, — burdistă!..

Prin alegerea C. Sale Dr. Cristea, dieceza de Caransebeș ar fi făcut un bun cîștig, căci alesul e în floarea vieții, bărbat abia de 41 de ani, zelos, muncitor, rîvnitor spre bine, și, ajungînd în scaunul episcopesc, ar avea timp să-și urmărească un frumos plan de muncă spre binele și înălțarea bisericii sale iubite, — așa că dacă el azi are zi de bucurie că a fost ales, peste ani de zile să poată avea și biserica ce l'a ales, zile de bucurie, văzînd roadele lucrării sale, intrupate în fapte de bine, cari s'o întărească și ducă la înflorire! Mult am dori-o asta și bisericii și alesului!

*

Dr. Lucaciu între alegători.

La Beiuș.

Sîmbăta în 4 Decembre n. și-a ținut, în Beiuș, darea de seamă deputatul cercului dl Dr. V. Lucaciu.

Au luat parte mai mulți preoți din comunele din jur, însoțiți de credincioși de ai lor și vre-o doi învățători gr.-ort. și doi gr.-cat.

Prezidentul clubului naționalist dl Dr. Ioan Ciordaș a salutat în mijlocul alegătorilor pe iubitul deputat Dr. Vasile Lucaciu.

Deputatul apoi, cu cunoscuta-i măiestrie de a vorbi, începe a arăta toate prin cîte a trecut politica țării de doi ani încoaci, și ținuta ce au avut-o deputații naționaliști. Vorbirea a fost ascultată cu multă plăcere și a fost însoțită de nesfîrșite „Să trăiască” la adresa falnicului luptător. Doar cîte un străin cerca a-l întrerupe cu cîte un „Haljuk magyarul”!

Dr. Lucaciu și-a arătat părerile și credințele sale politice, cari sunt și ale partidului naționalist, și în ungurește, și era o plăcere să vezi cum străinii, pătrunși de dreptatea și adevărul viu arătat de mîndrul deputat al Românilor, nu încetau a-l aplauda și a-i striga „Ejjen”.

Adunarea votează deputatului și clubului naționalist, încredere deplină și-i roagă să urmeze lupta pînă vor reuși a asigura poporului

toate drepturile, cari după lege și dreptate i-să cuvîn în această țară la a cărei susținere, întărire și apărare ajutam și noi, cu averea și singele nostru!

La Vașcău.

Dela Beiuș dl Dr. Lucaciu a plecat însoțit de președintele partidului național al cercului electoralfăcăratul român Dr. Ioan Ciordaș, și de dnii Dr. Gavril Cosma, adv., Dr. Const. Popovici, avocat, Dr. Augustin Ciavici, Alexă Ardelean, Eugen Nyéki, Corneliu Palladi, Vasiliu Ștefan, și Ioan Petra, — la Vașcău unde și-a ținut darea de seamă Duminecă în 5 Dec. n.

La gară s'a alăturat la mindra ceată și dl Mihail Pavel nepotul fecicitului episcop Pavel, care ca președintele partidului național central din comitatul Bihorului, să grăbea să iee parte la darea de seamă. În mersul trenului — pe calea care ține o oră — s'a luat hotărîre, că în timpul cel mai scurt să se concheme de comitetul național central din Bihor, o consfătuire la care să vie trimișii acestui partid din toate cercurile acestui comitat, și să înceapă organizarea partidului pe toată linia, punîndu-se temeuri sigure pentru legătura strînsă a membrilor.

La gara din Vașcău, o mulțime de alegători, așteptau sosirea iubitelui lor deputat. Harnicul și înflăcăratul preot d. Geogiu Bogdan din Cherpenel, între urale de „Să trăiască deputatul nostru!“ îl întimpină pe Dr. Lucaciu cu un bine venit, asigurîndu-l de dragostea și alipirea nețărmurită a alegătorilor! Mișcat adinc d. Dr. Vasile Lucaciu răspunde asigurînd alegătorii că va lupta și de acuma înainte dimpreună cu soții săi de luptă pentru izbînda drepturilor, dela cari așteptăm bunăstarea și fericirea mult iubitelui și mult încercatului nostru neam!

Adunarea s'a ținut în piața Vașcăului, în fața unei mari mulțimi de alegători.

A făcut bine vederii, că preoțimea a venit să fie de față. Amintesc pe dl Adrian Deseanu protopopul Vașcăului, apoi dnii preoți Micula Roxin, Moga, Nicoruția, Cucu, Todan, Bursaș și mulți alții. Invățători încă au fost mai mulți, în frunte, cu dl V. Sala.

La 11 ore a. m. dl George Bogdan preot, în numele alegătorilor roagă pe dl deputat să-și înceapă darea de seamă.

Dl Cr. Lucaciu, începe să descrie starea politică, arătînd învâlmașeala și întunerecul trist și nesigur a stărilor politice de astăzi, cînd nu avem guvern răspunzător și cînd țara suferă ca de o boală rea, de „criză“. „Crizei acesteia, zice dl deputat, cei dela putere nu i află leacul și așa treburile din țara noastră toate merg ca racul, — în apoi. Leacul nostru primit și de înaltul împărat și rege, nu-l primește Apponyi și toții lui. (Strigăte: jos cu el!) Lor nu le trebuie vot universal, egal și secret, cu toate că aceasta e singura cale care ar putea duce țara la înaintare și cetățenii fără deosebire de naționalitate și religie la îndestulare și bunăstare! Prin asta s'ar da putințe ca talpa țării, poporul, să-și trimită oamenii săi în locul dietei bolnave și aceștia apoi să lucreze din răspuneri pentru binele tuturor popoarelor din țară!“

În țara aceasta numai atunci va fi pace și îndestulare, cînd toate națiunile din patrie, ungurii, românii, slovacii, sîrbii, și celelalte popoare, vor avea drepturi deopotrivă!

Dl George Bogdan, în numele alegătorilor de față, multămește apoi dlui deputat pentru ostenelele cele multe și pentru munca cea mare, care a purtat o și o poartă pentru binele poporului nostru. Îl asigură că cu toții vom ține laolaltă cu mîndrie pentru gloria steagului și pentru binele și cinstea neamului.

Roagă pe bunul Dzeu ca deputatului nostru Dr. V. Lucaciu, să-î dea tărie și viață îndelungată pentru a putea lupta pentru binele neamului.

După adunare a fost o masă comună.

La masă, protopopul Vașcăului, dl Adrian Deseanu, a ținut o vorbire plină de simțăminte naționale, la adresa deputatului Dr. V. Lucaciu. A mai vorbit dl Dr. Ioan Ciordaș pentru țaranul nostru din jurul Vașcăului! Dl Ioan Petra contabilul „Drăganului“ din Beiuș, pentru sentimentele noastre naționale din Bihor.

Prigonirea foii „Libertatea“.

— 9 procese politice și 35 procese polițiale: într'un an! —

„Libertatea“ este în anul de față mai prigonită de procurori, decît în ori-care din anii de mai nainte!

Ne-au pus gînd rău „paznicii“ ideii de stat sălășluitoari în Cluj și vor cu ori-ce preț să ne facă zilele peste putință de suferit.

In anul de față s'au pornit contra foii „Libertatea“ nu mai puțin ca 9 (nouă) procese de presă politice și vre-o 35 procese polițiale!

Redactorul nostru Alexandru Iozon e urmărit pentru 5 procese politice și pentru cele 35 polițiale, — corespondentul nostru dl I. Mihuciu fude anul din Blaj fu urmărit și osîndit pentru o scrisoare trimisă nouă, și acum, în 2 săptămîni, redactorul nostru dl Ioan Adam e urmărit pentru alți 3 articoli! Pentru *Răspunsul foilor române* publicat în foile franceze în vară, spulberînd minciunile foilor maghiare ce apăruse în cele franceze. Fîindcă și „Libertatea“ a tipărit acel răspuns, dl I. Adam e tras în proces! Acel răspuns a fost scris de 9 foi române; fiecare va fi pedepsită. Și vom avea minunata arătare de a vedea 9 redactori români pedepsiți pentru un articol!

Iar mai nou sunt pornite procese pentru articolul „Deputații între popor“ publicat în fruntea numărului nostru 37 (din 11 Aug.) în care să vorbește despre ieșirea dlui Dr. Vlad între alegătorii săi dela Cib și Dr. Maniu la Vinț, — și pentru notița despre „Maghiarizarea învățămîntului religiei“ publicat în același număr.

Și până la sfîrșitul lunii încă poate ne vor vesti și despre altele,

— ca să fie „Libertatea“ care poate arăta cel mai mare număr de procese pornite asupra ei într'un an de zile, — deși e numai foaie săptămînală.

Căci au simțit cei dela procuratura din Cluj, că această foaie să lățește tot mai tare și prinde rădăcini tot mai sănătoase în inimile poporului, și de aceea o iau așa aspru la ochi, doar o înfrîng.

Îi asigurăm pe domnii dela Cluj, că — nu-și vor ajunge scopul!

Acel popor pentru care muncim, care își află sufletul lui oglindit în sufletul nostru și pe al nostru în al lui, — nu ne va lăse să perim!

Criza din Pesta

e tot în starea veche, în care să zvîrcole de luni de zile. Înțelegere cu Viena nu s'a putut face. Să tot fac la planuri, sapă unii pe sub alții. Nu să poate încă spune sigur, unde va ieși tot lucrul.

La... noutăți.

Sărăcă piele de gazetar român! Atîta s'a îngroșat, încît acuși nu mai simte pleznitura din biciul procurorilor și tribunalelor ungare!..

La începutul goanei pornite mai cu dinadinsul asupra foilor române, fiecare proces de presă, trezea un răsunset mare, atît în public, cît și prin foi. Să scriau toate cum s'au petrecut, ce ochi făceau jurații, ce tribunalul, ce vorbe a rostit acuzațul, ce a zis președintele, cum s'au tăiat în săbii procurorul cu avocatul apărător. Și toată lumea cetea cu sete, cu aprindere! Și cînd să spu-ne că pertractarea s'a sfîrșit cu 3 ori 4 luni de arest, oamenii își făceau socoata: cit de greu e a sta o zi închis, dar doue, dar o săptămîină, dar o lună! Ah, e mult! Dar mi-te 3 luni ori patru luni! E mult, mîl și e greu! Să stai tu cuc 120 de zile, despărțit de toți și de toate, în mijlocul cărora te-ai deprins! Departe și de oamenii tăi și de lucrurile tale!

Și lumea își da samă de greutatea pedepseil...

Dar strășnicia proceselor fără sfîrșit ce s'a urmat și să urmează contra foilor noastre, ne a deprins deja așa de mult a auzi de procese și iar de procese, încît nu ne mai mirăm de ele, nu ne mai aprindem, nu ne mai izbesc mai deloc loviturile lor!

Înșiși gazetarii nostri par'că așa s'au deprins cu procesele și pedepsele, că numai chiar cele ce aduc pedepse de ani de zile, dela 2 ani în sus!, mai fac oare-care răsunset, care ține și el o zi doue, apoi să linișteștel! Pedepse așa mai... »moderate«, — de 3 luni, de 4 luni, ne par... floare la ureche! E ca și cum ne ar gidili cu o piană ușoară, pe pielea ce ni-s'a îngroșat de pleznele grele de biciu... suferite îndelung.

Aceste gînduri și păreri ne-au trecut prin minte cînd luarăm azi

în mână „Gazeta Transilvaniei“ dela 9 Dec. n. în care aflăm colo printre noutățile zilei, nici nu la locul înțîi, ci așa printre celelalte întimplări de toate zilele, următoarea știre, cu-leasă fără nici o subliniare, fără nimic bătător la ochi:

„Lista neagră. Curtea cu jurați din Tîrgul-Murășului a osîndit ieri (așadar în 7 Dec. n.) pe dl Dr. Sever Dan, la 4 luni închisoare și 500 cor. amendă, pentru un raport dela un proces de presă, publicat în „Gaz. Trans.“ anul trecut. Acuza a fost îndreptată în contra articolului pentru ațîtare împotriva instituției justiției, dar curtea cu juri a constatat numai calomnie. Procurorul a vorbit foarte calm și a fost chiar amabil...“

Și luați, mă rog, numai sama: Tinerul redactor al «Gazetei» dl Dr. Sever Dan, a fost osîndit pentru «calomnie», deci i-or fi dat arest ordinar. Și închîpuiți-vă 4 luni în arest ordinar, pentru o dare de samă despre un alt proces, care a izbîit tot în foaie! E mult mai ușor a o spune asta cu vorbe decît a împlini această grea pedeapsă!, — pe care, poate știind cît s'a tocit și simțul cetitorilor privitor la aceste...întimplări de zi în viața foilor noastre, însuși îndureratul redactor o vestește numai printre știrile de rînd ale zilei...

Graiul faptelor.

— Din America. —

Din orașul Traedewel, Allasca, în America-de-nord, primim următoarea scrisoare mult spunătoare prin *graiul faptelor bune*, care rosteste din ea! Iată-o:

Domnule Redactor! Cetînd în luminata D Voastră foaie multe lucruri de mare folos, am aflat în Nr. 34 și despre zidirea bisericii din Ormindea (în Zarand) și aflîndu-ne vre-o cîtiva Români aruncați aici prin crepăturile munților din Allasca (America-de-nord), ni-am făcut o mică sfătuire ca să rupem și noi puțin din cîștigul ce ne-a dat Dzeu, și să-l jertfim la ridicarea sfîntului lăcaș dela Ormindea. Ne-am aflat 3 inși cu inima aplecată spre jertfă pentru neam, și anume: Avram Rusu din comuna Tărăță, dăruiește 17 dolari, cari fac 85 coroane, din care sumă să meargă 50 cor. în fondul de zidire la biserica din Ormindea și 12 cor. 50 fl. pentru abonament pe anul 1910 la „Libertatea“, și încă 2 cor. pentru 2 luni din anul de față, și restul să meargă în Fondul gimnaziului din Brad! Al doilea credincios e Tănăsie Adam din comuna Ruda, care dă 60 coroane pentru biserica din Ormindea. Al treilea Ștefan Nagy din Băița, tot 60 coroane pentru acea biserică! De tot au trimis 208 coroane.

Avram Rusu.

Am primit acești bani și i-am trimis îndată la locurile lor: cor. 170 bisericii din Ormindea, care i-a

și primit, și prin rostul preotului Nicolae Pop aduce cele mai calde mulțumiri prea cinstitilor și de Dzeu inbitorilor dăruitori. — 23 cor. 50 fleri le-am trimis gimnaziului din Brad, și 14 cor. 50 fl. au rămas la administrația foii noastre în abonamentul cerut.

Dzeu să dea noroc și spor în toate fraților noștri din America, cari așa frumos știu grăi în — *graiul faptelor!*

„Țara Noastră“ — înceată.

La Sibiu ieșea foaia săptămânală «Țara Noastră» sub direcțiunea dlui Octavian Goga, și după doi ani de viață ca foaie politică (un an înainte fusese revista culturală a Asociațiunii), — își vestește cetitorii că înceată a mai apleacă pe doi ani în străinătate (în Franța, Italia) și, așa sună vestea, pe acest timp numai, foaia își întrerupe ieșirea. Noi însă tare ne temem că e întreruptă pentru totdeauna.

De încetarea multor încercări gazetărești românești am luat știre în decursul anilor, fără a fi simțit vre-o părere de rău mai însemnată. Erau încercări cari nu mult trăgeau în cumpănă că să mai urmează, și nu, dacă înceată.

Cu totul altfel ne-a atins știrea despre încetarea soaței de muncă și de luptă «Țara Noastră» a dlui Goga. Mărturisim, că nici nu ne-am așteptat să inceteze, atât de mult ne deprinsesem să vedem cu bine apariția ei. Când aflăram că ea de fapt să desface din sirul nostru, a celorlalte foi ce rămânem să ne urmăm amara muncă de gazetari, — am avut simțământul pe care îl ai când, înaintind la luptă în șir îndesat, unul, bun și inimos, ți-se desface din șir, șirul să rărește, slăbește, și în locul caldului ce simțea în lăturea dinspre el, rămîne rece și gol.

Așa ne deprinsesem să simțim în șirul de luptă al foilor române «Țara Noastră» a poetului Goga, care de câte-ori era să se spună cuvântul sufletului românesc asupra unei întrebări mari și gingașe între noi și potrivnicii noștri politici, și când era să se spună judecări asupra ținutei ce trebuie să avem în fața cutărei sau cutărei stări de lucruri: o spunea tare, răspicat și luminos! Tot așa de răspicat cum i-a spus-o vînzătorului de neam Șeghescu, că: «Cu astfel de oameni nu dau mîna!»

Ne-aducem încă aminte de limpedele și atât de adevăratul articol program ce a publicat când și a prefăcut revista în foaie politică. De mult nu s'a scris articol politic mai luminos și lămurind adevărul așa de frumos de printre culele umbroase ale chinutei noastre vieți de obște! Și mulți articoli încă așa limpezi ca acela a scris măiastra lui peană în «Țara Noastră», articoli cari sunt

o poboabă pentru gazetăria noastră săracă de talente și de scriitori distinsi.

A-l ști pe Goga printre scriitorii în gazetăria noastră, era și va fi o mindrie pentru această gazetărie, — și retragerea lui din acest ogor, e o pierdere, care pe un suflet de luptător simțitor îl întristează, îl slăbește par'că îl face să se spărie de singurătatea în care să simte fără de acela.

De și-a avut foaia și scăderile sale, de pildă că n'a fost destul de variată ca să poată mulțumi pe deplin pe cetitori, și mai ales că a dat curs liber unei critice pline de patimă și cu totul nepotrivită pentru publicul nostru cetitor, la adresa Românului cu suflet mare N. Jorga, descărcări ce mai mult i-au stricat decît folosit, — încolo »Țara Noastră« ne-a adus mulți și frumoși articoli și a fost de o neînduplecare și cinste în cele naționale, care va face totdeauna iubită amintirea ei!

Dorim ca poetul Goga să se țină de cuvînt și, reintors între noi, să nu dea uitării și ruginii condeiul său de gazetar distins, pe care acum îl pune jos, spre părerea noastră de rău.

Focuri, pe unde trece

Dr. Lucaciu?!

Cînd a fost, la Beiuș, alegerea de deputat a dlui Dr. V. Lucaciu, — să știe că atât în Beiuș, cît și în unele comune din apropiere, au izbucnit, pe neașteptate, focuri, unele destul de puternice.

Lumea a tălcuit lucrul așa, că focurile din loc, au fost puse de oare-cari mișei din tabăra potrivnică deputatului nostru, cu scop de a speria pe alegătorii adunați în jurul marelui Român, — iar cele din comunele învecinate, pentru a băga neliniște în alegătorii din jur, ca să fugă acasă, de frica primejdiei, și doar așa destramă și resfiră tabăra lui Dr. Lucaciu. Dar lucrul n'a reușit. Românii nu și-au pierdut capul. Alegătorii au stat cu cinste la locul lor și — Dzeu a încununat străduința lor cu izbîndă.

Acum, că dl deputat Dr. V. Lucaciu s'a dus între alegătorii săi în 3 și 4 Dec. la Beiuș, — în presara dării de samă — a luat foc palatul episcopesc gr-cat. (reședința de vară a Episcopului gr-cat. român de Oradea-mare) și a ars aproape de tot!

Ca mâne zi a avut loc darea de samă, — și sara în presara adunării dela Vașcău, iară foc! De data asta au ars cîteva girezi de nutreț și pae tot de-

ale Episcopului român gr-cat. de pe domeniul dela marginea orașului!

Cu drept ori fără drept, lumea vede oarecare legătură de pricină între aceste focuri date în jurul mișcării poporului român din acele părți în treburi de obște, odată la alegeri, altă dată la dările de samă a deputatului, — și să întrebă oare, de-or fi macar unele din ele, făptuite de agenți provocatori politici, fac acești descree-rați bine cînd să joacă cu atari arme, cînd să întind în luptele politice după atari arme?

Noi nu credem că aceste focuri au fost anume puse nici odinioară nici acum, și mai ales nu bănuim pe nimenea pentru ele, — gura lumii însă, uite, le tălcue așa. Și noi tălcuim numai aceste bănueli, ce vedem că s'au scris și prin foi. Și zicem: *Rău* lucru fac, *criminal* lucru fac dușmanii deputatului Dr. Lucaciu și ai partidului său politic, dacă în acest fel întărită grosul poporului român bihorean, care ține la Dr. Lucaciu și l'a ales de deputat al său, — căci ei, prin nesocotitele lor fapte *dau pildă* foarte primejdioasă, foarte ademenitoare, alegătorilor și partidelor politice de pe aiurea, cari rămase în minoritate, își sufăr soarta și nu pun foc nici nu trag gloanțe din ascunzișuri, asupra potrivnicilor politice, de cari au fost învinși în lupta constituțională. Dar dacă pe unde trece Dr. Lucaciu, să văd focuri cari nimicesc bunuri de-ale celor de o credință cu el, nebunii jucători cu foc să se gîndească, că pot învăța și pe alții a face asemenea pe aiurea, pe unde paguba ar durea pe alte tabere mai aproape de inimile punătorilor de foc de pe la Beiuș!

Să nu dea aceste pilde rele! Să nu învețe partidele politice a să folosi de astfel de arme, în frecările dintre ele, — că n'a fi de bine!

Asociațiunea

să-și pună prin Despărțăminte, secretari cu plată.

Această propunere a înaintat-o comitetului central al „Asociațiunii“ la Sibiu, dl Dr. Dionisie Stoica, prim-redactor la „Gazeta de Dumineca“ din Șimleul Silvaniei.

Dl Dr. Stoica a făcut această propunere încă în adunarea generală de astăvară a „Asociațiunii“, unde propunerea s'a luat la cunoștință cu aceea, că ea să fie trimisă Comitetului central spre a o cum-păni, și tot acolo dl propunător să înainteze și îndemmurile pe care își întemeiază această propunere.

Dl Dr. Stoica a trimis acum comitetului motivarea (intemeierea) propunerii sale, și aceasta venind în desbatere în ședința dela 13 Oct. n., comitetul central a și primit propunerea de a începe să-și așeze secretari plătiți prin despărțăminte, cari fiind astfel mai îndatorăți față de Asociațiune, să și lucreze mai mult pentru ea, să facă mai mult în fiecare Despărțămînt.

Dl Stoica arată în întemeierea propunerii sale, că azi, și mai ales de azi încolo, chemarea Asociațiunii în mijlocul poporului, tot crește în însemnătate și greutate, atât pe tărîm cultural cît și economic, — și chemarea ei aceasta nu să mai poate lăsa ca până azi la bunăvoința unuia și altuia, ci fiind chemări însemnate de implinit, să fie puși oameni anume, cari să fie și îndatorăți a lucra!

Cu ajutorul lor Asociațiunea va putea duce în deplinire cît mai bine și repede o organizație culturală și economică a poporului nostru, — ajutîndu-l astfel mult în ridicarea sa spre bine!

...Să se facă vrednici!...

E aci anul cel greu, care pune la probă puterile, și sufletești și materiale, ale poporului nostru, întru susținerea școlilor sale românești și în viitor.

Comuna Sa t u l u n g (comit. Brașovului), care din 6300 locuitori are 3400 Români, nu hotărîse încă ce să facă cu școala.

Acum cetim, că:

Comitetul parochial în ședința sa din 22 Noemvrie fiind de față 25 de membri în frunte cu preoții, după lungi și serioase discuțiuni; cu unanimitate a hotărît susținerea școlii noastre confesionale române.

Pentru comunele mărginașe din acele părți, faptul acesta este de mare însemnătate și a făcut mare bucurie poporului. Cinste și laudă harnicilor noștri preoți Victor Popa și Zenovie Popoviciu, zice un parochian din Sa t u l u n g, vestind lucrul acesta prin foi.

Tot ceea-ce dorește poporul este, ca și învățătorii să se facă vrednici de jertfele ce să aduc pentru susținerea școlilor noastre, pentru ca astfel mulțămirea să fie deplină!

Da, adaugem și noi, să se facă vrednici! Căci, într'adevăr pe multe locuri poporul ar fi putut încă fi înduplecat la jertfa grea, dar cîte-un învățător ce nu știe tracta cu poporul, a stîmpărat însuflețirea acestuia... Macar acolo unde poporul a luat asupra sa greaua jertfă, învățătorii fie la culmea chemării lor! Să se facă vrednici!...

Portul național.

Conferință cetită de dna Victoria Dr. Erdelyi la serata cu concert dată în Orăștie, la 27 Nov. n. 1909.

Precum bine vă este cunoscut, »Reuniunea femeilor rom. din comit. Hunedoarei« a înființat aici în orașul nostru un atelier (lucrătoare) pentru țesut și cusut, a cărui conducere a încredințat-o mie. Aflu de bine, ca să lămuresc în public scopul acestui atelier.

Înainte de toate doresc, să iee spre știre toți aceia, cari până acum nu au avut cunoștință, că Atelierul acesta nu e întreprindere comercială (neguțătorească), deci nu face nimănui concurență.

Lucrurile făcute acolo, nu să vînd pentru a avea cîștig, ci pentru ca să se acopere spesele împreunate cu susținerea Atelierului, cari, durere, până acum nu sunt acoperite nici decum, cu toate că dl Dr. Ioán Mihu ne dă gratuit locuința, iar institutul »Ardeleana« ne plătește luminarea și ajută cu 300 coroane la susținerea lui. Publicul nu e încredințat despre aceea, că un ajutor mai mare ar fi bine folosit și ar ajuta la înaintarea Atelierului, a cărui chemare din punct de vedere economic-național este foarte însemnată.

Menirea (chemarea) Atelierului acestuia este: 1. Adunarea modelelor (mustrelor de țesături, cusături, flori de pe haine), vechi, cari încep să se piardă în urma nesocotinței femeilor noastre; 2. deprinderea femeilor, cari deja știu țese, în țesutul neglijat (lăsat părăsit); 3. învățarea fetelor tinere de țaran în țesut și cusut, și cu timpul în toate cîte să țin de aceste lucruri, adevă: tors, vopsit, etc., ca să se zmulgă de sub jugul fabricelor; 4. ca prin lucru să se poată da mijloace de cîștig celor, cari au învățat, 5. să înainteze industria de casă, și prin aceea să oprească în familie banii, cari altcum ar trece în mâni străine; 6. să facă în urmă, ca femeia să fie scutul frumosului nostru port strămoșesc.

Ca să puteți prețui portul nostru, care nu este urmarea unui caprițiu, ci să întemeiază pe tradiție, îngăduiți-mi, vă rog, să vă spun cîte ceva despre port. Anume: Despre originea portului național românesc, despre frumusețea lui, despre practicitatea lui, despre folosul lui, despre felurimea lui după ținuturi, despre felul cum să-l stimăm și cum să-l păstrăm, fără ca să piardă din originalitate (chipul său curat, străvechiu).

Și în urmă o propunere în privința purtării lui.

În portul unui popor este scrisă o parte din istoria lui. Privind cu luare aminte portul unui popor, putem urmări dezvoltarea lui.

Portul poporului din părțile locuite de Români din Dacia lui Traian, a fost adus prin coloniile romane așezate aici. Acest fapt reese din privirea statuelor de pe timpul Romanilor, ca de pildă pe columna lui Traian din Roma, de unde putem vedea, că portul roman a fost întrucitva schimbat după al Dacilor, fiind acela potrivit ținuturilor muntoase și mai reci. Dar nu numai forma portului, ci și culorile pe cari le foloseau în de-obște vechii Romani, le-au adus cu sine.

Cercetînd ruinele orașului Pompeii, cari au stat peste 1800 ani acoperite sub lava (cenușa) Vesuvului, și care acum este dezgropat așa încît să văd zidurile caselor, în unele case să poate deosebi încă bine pictura (zugrăveala) cu așa numitele »fresco«-uri în colorile roșu-galben și albastru. Ideosebi culoarea roșie e acolo de o frumuseță rară și e renumită despre aceea, că nu s'a aflat încă nici un artist (mare meșter), care să fi putut nimeri întocmai culoarea așa-numită: roșu-pompeian (roșu din orașul Pompei),

Ce să zic despre portul bărbăților nostri? Ei, cînd sunt îmbrăcați de sărbătoare au portul unui legionar roman, iar iarna sunt întocmai ca și Dacii cei bătrîni. Prin urmare portul nostru e amestecul din portul celor două popoare din cari ne tragem pogorîrea, și cari în vechime au stăpînit atîta amar de pămînt și apă. Prin păstrarea lui dară, ne putem mîndri cu ceva, cu ce alte popoare, nici chiar Italienii, nu pot să ne stee alături!

Poporul român a păstrat portul vechiu roman, și toate popoarele din jurul lui, Sîrbii, Rușii, Bulgarii, au un port pe care să vede originea română, dar să văd și schimbările, cari le-au făcut după gustul lor. Unele din schimbările acestea le-au primit și Românele noastre, depărtîndu-să astfel de portul național, ceea-ce însă nu a ajutat de loc la înfrumusețarea portului lor.

Portul numai atunci vrednicește numele de port, dacă este frumos, este cu gust, altcum e numai o fantazie (închipuire) proprie. Portul românesc e frumos, e ritmic, întocmai ca o muzică, în el toate sunt armonie (conglăsuire plăcută), fără să aibă părți strigătoare.

Fiecare bucată își are chemarea ei, nu poți să adaugi dar nici să iei din el nimica, fără ca să nu fiă tulburată conglăsuirea. Portul poporan, ca lucru al industriei de casă și al iscusinței femeii, ridică în mod minunat formele corpului mlădios, întocmai ca la statuiele sculptorilor romani și greci.

(Va urma).

Din împărăția văzduhului.

Dumnezeu a făcut pe om, punîndu-l stăpînitor al întregului pămînt. Dar el, mînat de dorinți de-a ști și stăpîni tot mai multe în jurul său, nu s'a îndestulit cu lutul de sub picioare ci a căutat, să-și întindă stăpînirea și peste apele fără de sfîrșit, să taie cu luntrea valurile acelor și s'arate, că mintea și puterea lui poate cuceri totul. Dela o vreme apoi i-s'a părut puțin și atîta și 'n creerul lui îndrăzneț s'a trezit dorința de a stăpîni și văzduhul, de a să înalța în zărrile senine și fermecătoare, pe unde numai paserile și vînturile își au locuința!...

Povestea străveche ne spune, că 'n vremurile uitate și pierdute în ceață încă, doi oameni s'au încercat să războare. Ei și-au făcut aripi de ceară, dar ajungînd în apropierea soarelui, aripile lor s'au topit și pe ei i-a înghițit adîncul mării!...

De-atunci s'a scurs multă vreme, dar omul n'a încetat de a încerca să cucerească văzduhul! Și minunea minunilor, astăzi omul zboară!

Zboară, așa cum zboară pasărea măiastră, fără de teamă ba încă cu plăcere ne mai pomenim!...

Cînd înții mașină de zburat s'a ridicat cu aripile întinse în aerul curat și liniștit, un mare învățat francez a zis:

»De azi înainte omul e fericit! El nu-i legat mai mult de pămîntul ăsta murdar, ci poate în fiecare clipă să se ridice în țara ciocîrliei, unde nu-i durere, nu-i sărăcie, ci numai rîs și veselie... Căci cine a văzut, sau a auzit vre-odată ciocîrlia tînguindu-se? Nime, nime pe lume! Că e vecinic veselă, și din zorii dimineții trandafirii, până sara tîrziu, cînd noaptea să lasă neagră și tăcută, ea să 'nalță în aer, să coboară spre pămînt și iar să 'nalță și cîntă și rîde și de năcaz nu știe! De-acum înainte așa va fi și omul!«

Învățăatul francez s'a prea grăbit cu prorocirea »fericirii« omului! Zadarnic mașina de zburat să 'nalță în aer și plutește mureș că viața omului în văzduh e mai primejduită, ca ori undel Te 'nalți într'o dimineată senină cînd pămîntul e numai liniște, pace și floare, cînd în tușișurile verzi și răcoroase doinește smerita priveghitoare și ajungi în văzduhul, care-i răscolit și răzvrătit de vînturile sălbatece și mașina ta de zburat nu mai poate ținea pept cu puterile vrăjmașe ale stăpînitorului sălbatec, și să sfarmă, să zdruncină, iar pe tine biet vermuleț, care ai cutezat a te 'nalța aproape de tronul Dumnezeirei, în cealaltă dimineată te găsesc oamenii în fundul unei prăpastii, mai adîncă decît iadul, cu mâinile rupte, cu ochii scoși și

cu creerii împroșcați pe stîncile din jur!...

O atare veste zguduitoare chiar vine din Țara-nemțască. Doi inși au pornit din Berlin (capitala împărăției nemțești) într'o bună dimineată. Lume multă eșise să vadă înălțarea lor în văzduh cu balonul. Balonul lor iacă s'a ridicat falnic în aer și mulțimea privește în urma lor cu sfială și cu stimă, cu oarecare pizmă chiar!... Ei să înalță mereu-mereu și ochii lor sclipesc de fericire. Iar balonul tăie tot mai năpraznic văzduhul și pămîntul, pe care tîngesc milioanele de oameni, și să chinuie obidiții și cei fără drepturi și asudă, de dimineată până seara tîrziu. Aceștia rămîn tot mai în urmă, tot mai jos!...

Dela o vreme balonul e un punct mic numai în nemărginirea văzduhului, iar cei rămași în urmă, cu sufletul apăsător și plin de jale, cari să uitau până acum cu mirare la cei porniți spre Dumnezeire, spre împărăția senină și veselă, o iau încet-încet spre casă și viața de toate zilele să începe din nou!...

Să coboară noaptea. Prin ferestri străbate raza palidă a luminărilor de ceară și luna să urcă încet pe scara țintuită cu bumbi de aur. E așa frumoasă noaptea!...

Dar spre apus să ridică un punct negru, care crește din clipă în clipă și să pornește apoi un vînt năpraznic! Luna să perde prin nori și numai arareori își mai arată fața tristă, de femeie desnădejduită! Copacii să frîng din trupină și ferestrele să zguduie cu putere! O! ce noapte năpraznică!

Și cei doi călători cu balonul sunt acum în văzduh, în împărăția vînturilor! Unul e inginer, altul e medic, dar amîndoi au mai umblat deja pe căile necunoscute ale văzduhului. Ca să scape de noaptea aceea groaznică ei fac tot, ce poate face puterea omenească în desnădejde, tot ce poate face știința îndelungată. Dar zadarnic! Chinurile morții din clipă în clipă îi apucă tot mai mult și ei rîd, privesc cu groază cum își întinde moartea ghiarele hide spre ei din adîncul mării, pe de asupra căreia au ajuns!.. În ochi lor e' ntipărită groaza de moarte și gîndul lor zboară de parte, spre țara lor frumoasă, spre soția și copii lor cu părul blond și cu ochii senini. Sărmanii, ei poate vor visa acuma despre fericirii lor părinți, de pe balon!..

Cu cea din urmă putere se'ncearcă ei să scape de împărăția noianului de ape cari urlă, îngrozitor ca fundul iadului! Își cîrmuiesc cu încordare balonul să-i ducă iar spre uscat!.. Și cum ostensesc întruna, nici nu văd, că marea a rămas în urma lor, și acuma ei plutesc de asupra unor prăpastii adînci, adînci și culturoase! Viforul e tot mai năpraznic! Balonul cu iuțală amețitoare să prăvale spre stînci!

Aici e moartea! Aici e sfârșitul! Căutăm să privim încremenit spre adevărurile ce parcă să înalță spre ceruri mereu cu gura deschisă! Celalaltă năframa neagră de mătăasă și-și acopere ochii! E osîndit la moarte, se arde spre perire, să dă ei nepușcinos! Ochi și-și acopere, ca să nu vadă armele îndreptate asupra ei, să nu vadă stîncile ascuțite și dîncimea prăpăstioasă!.. Nu vrea să vadă gura iadului ce-l va înghiți, și moartea să rinjește spre el de acolo! Cu ochi coperiți el așteaptă cu sufletul zdrobit, cu inima moartă de jumătate, minutul din urmă...

Răsare soarele!.. Cerul s-nin și glasul să ridică în slavă laudînd pe Domnul atot puternic. Valurile riului să ogindesc în lumina soarelui și pădurea freamătă din. De pe pămînt, de pe finate să rădică mirosul obicinuit după ploaie. Și e numai liniște și i numai vrajă!..

În adîncimile muntelui însă e jale; acolo cei doi călători veseli și pizmuiți eri, își dorm somnul de veci. Un biet muncitor, care s'a abătut pe-acolo privește la ei și-și face cruce! S. B. a.

Îți plac spicuirile din istoria neamului pe care le cetești la „Pagini alese“ ce s'a urmează într-una în „Foia Interesantă“?

Așa credem că nu este cetitor care să nu iubească aceste spicuiuri în istorie! Că ele îți înalță sufletul dîndu-ți povestea vitejiei străbune!

Dacă îți plac acestea, tot așa ar fi și placă „Calendarul Național“ pe 1910, scos de redacția foilor noastre, căci și în acel Calendar s'a aflat două foarte bine alese pagini istorice: una despre minunata vitejie alui Paul Chineșul vestitul erou bănățean, care a zdrobit pe Turci pe Cîmpul-Pânii (lîngă Orăștie) minuiind din gura morții pe Ungurii, Sașii și Săcuii lui Băthory!

Istoricii unguri s'a fălesc cu această biruintă ca fiind una a Ungurilor, — „Calendarul Național“ pe 1910 o vedește însă ca pe o mare bravură a brațelor române!

E vrednică a o ceti tot poporul, mai ales tineretul nostru care știe carte! Și numai pentru aceasta una schiță, ar fi vrednic acest Calendar a fi cumpărat de fiecare român cetitor, și ținut cu fală pe masa sa!

Dar foarte interesantă e apoi schița istorică scoasă din istoria lumii: Mergerea lui Napoleon cel mare în Rusia cu 600 de mii de oșteni, s'gduitoarea lui nenorocire în acea mare întreprindere războinică și sosirea lui acasă înfrînt, zdrobit, perdut! După aceea a urmat căderea lui deplină!

Și la una și la alta din schițe, e dat cite un chip interesant.

Afară de acestea multime de alte chipuri bine alese, și istorioare interesante și poezii naționale găsești în acest bun Călindar!

Cei-ce iau mai multe spre a le vinde altora, le capătă tare ieftine, — aici foile noastre care-l scot nu rîvesc la cel ciștig prin el, ci a înrîuri și bine asupra sufletelor celor ce vor cumpăra și ceti!

NOUȚĂȚI

Înmormîntarea lui Dr. A. Bunea a avut loc la Blaj Joiă trecută în mijlocul unei arătări a căderii de rău a tot neamului românesc, cum demult nu s'a văzut!

Au grăbit în jurul sicriului acestui ales fiu al neamului românesc, floarea neamului din patrie și în România: Academia Română

și-a trimis pe doi membri ai săi să aducă cuvîntul părerii de rău pentru moartea prea timpurie a acestui învățat, ales membru al acestui înalt așezămînt. Dieta românească din București i-a trimis salutul de jale din plinul adunării sale, la propunerea dlui prof. N. Iorga. Asociațiunea i-a trimis jalea sa prin o deputațiune. Deputații români dela noi și-au arătat durerea pentru pierderea lui prin rostul unuia din sinul lor, dl Goldiș. Iar biserica gr. cat. însași l'a jălit în chip măreț și îndurerat, că mare fiu și stîlp i-s'a dărîmat prin pierderea lui! Tare bine a căzut inimilor românești să vadă la mormîntul lui Dr. Bunea profesori din Sibiu, apoi pe Dr. Lupaș, f. profesor și ad. protopopesic dela Seliște, închinîndu-se la Blaj memoriei unui mare fiu al Blajului. Reuniuni de femei, de meserieși, și alții, toți i-au dus prin osîndul recunoștinței și a jalei sincere! Au vorbit la sicriul lui Dr. Smigelschi (Blaj) Dr. Istrati (București), Oct. Goga (Sibiu) Vas. Goldiș (Arad) Dr. G. Precup, Dr. Chețian, Dr. Stîmpălean (Blaj și alții, chiar și trimisul arhiepiscopului catolic din București.

S'a dat frumoase semne de cinste celui ce mult s'a făcut vrednic de ea prin iubirea sa mare de neam și de biserică! În veci pomenirea lui ca pildă fiecărui Român!

Țarevna bolnavă. Soția Țarului rusesc, Împărăteasa Rusiei, e atît de greu bolnavă, că doctorii dela curte și-au pierdut nădejdea de a o mai putea scăpa vieții. Demult e tot bolnăvicioasă.

Hoffrichter. Groaznica poveste alui Hoffrichter, locotenent bănuț a fi trimis otravă căpitanilor înaintați nainte lui, pentru a ajunge astfel și el mai iute la înaintare, — încă nu e limpezită. Judecătorii militari tot fac cercetări. Și semne cari întăresc bănuiala sunt tot mai multe, deși dovezi, nu. Intre altele au fost ascultați zilele astea doi soldați ce erau servitori la el. Ei spun că n'au băgat de samă nimic deosebit la domnul lor. Sta mai mult în odaia sa de lucru. Într-o zi a cerut unuia să-i aducă scîndura din cugnă pe care să taie carnea. Zicea că are să desemneze ceva și pe aceea poate prinde bine hîrtia de desemn. Pe acea scîndură însă la o cercetare de casă s'au aflat niște pete de cernoală, ca aceea cu care fusese scrise epistolele cu hectograful, merse la căpitani cari au căpătat otrava! A mai spus unul că domnul lor lăsa altfel tot descuiat pe-acasă, dar în ziua aceea, cînd a „desemnat“ pe scîndură, cînd a plecat de-acasă, a luat cheia dela cancelarie la sine, — ceea-ce nu avea obicei.

Încă ceva: Nainte cu 4 ani Hoffrichter era îndrăgostit de o fată din

Leitmeric unde servea el ca ofițer. Era s'o și iee, dar într'aceea pe Hoffrichter l'au împărțit la trupele de stat major (a fost înălțat mai sus) și de căsătorie nu s'a ales nimic, — că, așa să pare, lui fi părea acuma prea puțin iubita de până ieri. Și fata asta odată nu mai a murit pe neașteptate! În tot orașul s'a vorbit că fata s'a otrăvit, dar nu să putea ști cum și ce? Acum lumea începe a să întreba mirată, oare curat lucru a fost moartea acelei fete pe vremea dragostei cu Hoffrichter?

Tifus (lungoare) și lipsă mare în Bihor. De săptămîni de zile în mai multe comune din Bihor, bintue în chip îngrozitor tifus-ul și mizeria, sărăcia cea mai neagră.

Tifusul vine acolo unde oamenii să hrănesc cu apă rea. Și în mulțime de comune prin Bihor, poporul are apă tare rea și care mai ales ușor să poate strica, aducînd apoi boale celor ce o beau. Că prin acele sate poporul e, între altele, apăsător de arunc (de comitat și comunal) până la 250—300% adevărat dînd după 1 zlot de dare împărătească încă 2 zloți și 50, ori și 3 zloți arunc! Apăsați așa de dări, sunt înglodați în sărăcie. În clasele mai de jos oamenii trăiesc ca în niște spelunci, cu vitele împreună (porcul, vițelul, găinile, în casă cu omul), iar fîntîni cum să cade n'au, decît niște bălți scobite în fața pămîntului în care apa ușor să strică și dă boale celor ce-o beau. Hrana încă le e rea. Ci-că în multe case mîncarea caldă nu să vede cu săptămîna, tot mălai rece cu ceva ciapă, aiu, ori o frunză de curechiu, sau gol de tot! Așa apoi a dat tifusul între ei, bietii, de ț-i mai mare jalea. Și potoape leasă la ei.

Dela comitat a ieșit o comisie, cu cîțiva domni trimiși și din ministeriu, și aceia s'au îngrozit numai de ce au aflat prin aceste nenorocite sate bihorene, mai toate curat românești. Ei cer ministrului să tocmească drumurile prin aceste ținuturi și să iee măsuri de mai bună pază a cerințelor pentru sănătate, — că parcă n'ai fi tot prin țara noastră cum e de rău pe aici!

Lupta în aer. Din Paris vine știrea că ministeriu de războiu de mai multe luni tot face la probe cu mașini de zburat. Și a ajuns cu probele până acolo că mașinile au fost prefăcute în mijloace de atacare: să poată arunca cu ele jos materii ucigătoare (bombe, etc.) pe locuri anumite luate la țintă.

În un războiu viitor, mașinile de zburat vor putea împlini chemarea tunurilor cu tir repede de azi: anume pentru a duce departe și repede, moarte și spaimă inimicului!

Foc mare în Deva. În Duminică trecută a ars în Deva între

tribunal și direcția financiară o magazină de lemne, dela care focul a apucat și în alte case, făcînd pagube mari, în strada principală.

O nespun de jalnică întîmplare s'a petrecut Marți în săptămîna trecută în temnița dela Văcărești, din România.

Țăranul George Radu din Oltenița, aflînd că fiul său Ion, care venise să-și caute de lucru la București, a săvîrșit mai multe furturi și a ajuns în pușcărie (temniță) să hotărî să vină și să vadă ce a făcut vinovatul lui fecior. A umblat nebun pe la stăpînii pe unde știa că a fost și, cînd a aflat că într'adevăr Ion a lui e în închisoare, s'a îndreptat spre Văcărești să și-l vadă.

Directorul închisorii s'a induioșat cu rugămintile și lacrămile lui, și a dat poruncă paznicului să-l lase pe bătrîn să-și vadă feciorul. A fost dus în sala de așteptare, unde a fost adus în curînd și Ion Radu, feciorul lui, care plecase voinic, frumos și cinstit dela casa părinților săi.

Cînd l'a văzut în hainele de arestant, bietul bătrîn a început să plîngă și fără să mai poată zice ceva cătră nenorocitul său fiu, căzî după cîteva minute, amețit, pe un scaun!

Cînd păzitorul veni să dea robului de știre că e vremea să plece îl găsi pe Ion ingenunchi, în fața tatălui său, care de durere închise ochii pentru *totdeauna!*

Reuniunea rom. de cîntări din Orăștie.

Convocare.

Membrii „Reuniunii române de cîntări din Orăștie“ sunt prin prezența convocați în adunare generală pe Luni în 13 Decembrie st. n. a. c. la orele 8 seara, în localul Casinei române.

Obiectele de pertractat sunt: 1. Raportul general. 2. Raportul cassarului. 3. Inscrierea de membri noi. 4. Constituirea reuniunii. 5. Eventuale propuneri.

Orăștie, la 7 Decembrie 1909.

I. Branga prezident.

Spargere, la o bancă de asigurări contra spargerilor. În orașul Nizza s'a întîmplat nu de mult o spargere, care a stîrnit mult haz în oraș: Tălharii au mers de au spart chiar la banca de asigurări contra spargerilor! Cutezătorii mișei și-au încercat norocul, doară pot să descuiie cassa de fer a băncii, vîzînd însă că nu o pot, au hotărît să o spargă cu putere electrică, dar n'au putut nici așa. La urmă s'au hotărît să aducă o căruță în numele „Direcțiunii“, și să sloboază cassa cea mare și grea de vre-o cîteva măji, pe fe-reastră și așa s'o pună pe căruță și s'o ducă la loc mai bun de spargere, Așa au făcut. Au adus căruța în vreme cînd slujbașii nu erau a-

colo, și căror i-au întrebat ce și cum, au spus că sunt însărcinați din partea direcțiunii să mute cassa. Multă lume să uita la spărgători cum lucră fără nici o teamă. La urmă au ajuns la așa un loc, unde au luat cassa de pe car și au spart-o fără nici o teamă, luând tot ce-au gătit în ea, atât bani cât și alte hirtii de preț.

Când a doua zi s'a aflat de întâmplare, tot orașul a izbucnit în hohote de pățania bieteii bănci de asigurare contra spargereil...

De protopop gr.-or. la Ilia în locul dlui G. Oprea, retras din cauza de morb, — a fost ales dl. Zevedeiu Murășanu, preot în Sebeșul să sesc.

Napoi la cremene!.. E vorbă să se pună sub „monopol“ lemnușele (chibritele) și la noi, ca în România și Germania. Atunci să vor și scumpi mult, — ca să aibă statul venit. În fața acestor scumpiri fără rost, ci-că și în Gemaniamulți oameni din popor vor să se întoarcă napoi la blagoslovita cremene și iască, — dar la noi mai virtos să vor întoarce, că la noi încă nici n'au fost acestea alungate de tot, de prin casele săracilor, cel mult de-au fost puse de ocamdată pe grindă. Vor fi luate iară nainte!..

22 de ani învățator cu diplomă falsă, — sau la ce e bun „patriotismul“!.. Înainte de asta cu cîteva luni s'a făcut arătare asupra unui învățator de stat, care a servit 22 de ani fără diplomă adevărată. Acel învățator e Antoniu Brenner din Mezökovácsház. A servit 22 de ani cu diplomă falsă, cîștigată pe cînd era în pedagogia din Csáktornya! La cercetarea făcută el a spus că diploma falsă și-a cîștigat-o așa, că directorul pedagogiei de pe atunci era un om bun, iar învățatorul din vorbă era copil sărac, dar sîrguincios, și nu putea să învețe mai departe, pentru-că nu avea bani cu ce să se susțină la școală. Atunci directorul, la rugările lui, i-a dat diplomă fără a-l pune să facă examenul, dar cu acea legătură, că să se depărteze din acel ținut, precum a și făcut-o. A ajuns chiar director de școală, iar acum a fost descoperit. Întimplarea a ajuns la dezbateri în comisia comitatului, unde însă inspectorul a luat partea „directorului“, spunînd că ori a avut diplomă ori ba, a fost un învățator foarte bun și sîrguincios, el nu cere pedepsirea lui, mai ales că a făcut slujbe „patriotice“!.. Și comisia așa a făcut. Lucrul a ajuns și la ministru, și și ministrul a întărit judecata dela comitat, judecîndu-l numai la aceea, că până în Iunie 1910 să și cîștige diploma adevărată de învățator! Iar din locul unde a fost el strămută în alt loc.

Minunate zile trăim! Învățătorul ăsta e un renegat și pus în slujba maghiarizării printre Șvabi. Și uite, cînd e prins cu documente falze, i-să iartă totul pe cuvînt că a fost... bun patriot!..

Balon, nimic! Fernandez, unul dintre cei mai îndrăzneți înălțător cu balonul în văzduh, ridicîndu-să în 6 Decembrie în orașul Nizza, pe cînd era de 25 metri de sus, motorul balonului lui a luat foc, a explodat (s'a spart) și a zdrobit balonul, — iar Fernandez căzînd dela acea înălțime oblu pe pămînt, a rămas mort în acea clipă! .

Omor de frate, după joc de cărți. Orașul Dravavașarheiu lângă riul Drava Dumineca trecută, dimineața, o fată a aflat pe cizmariul Ioan Prepeliciu mort cu capul spart. S'au pornit cercetări după bănueli. Bănuții au fost mai mulți însă vinovatul n'a fost între cei bănuți. După înmormîntare s'au început din nou cercetările și vinovatul a fost descoperit în fratele mortului Mateiu Prepeliciu, care a lipsit dela înmormîntare și care după mai multe întrebări a măturisit, că el este om o ritorul fratelui său. A spus că z'ua s'au jucat la cărți și el și a pierdut toți banii. Sara apoi el s'a dus la fratele său și i-a cerut să i facă o păreche de cizme pe nimica dar fratesău a zis. Eu mai tînr cum să te țin pe tine mai mare și mai bătrîn? Incepe să lucră să-ți câștigi dacă ți trebuie să trăiești. Atunci el fratele mai mare care își pierduse banii în cărți, a luat săcurea, care era în casă și l'a lovit pe cel mai mic în cap. A căzut îndată mort de pe scaun, după ce la omorît i-a spart lada și a luat banii ce i-a găsit vre o 240 cor. iar pe fratele mort, l'a învălît în haine și l'a lăsat așa în casă, unde a fost găsit de fata cea mică.

„A colinde“ pentru cor bărbătașc și mixt, culese din Munții apuseni, — a scos de sub tipar, puse pe note, dl Stefan Stefu, inv. în Ecica-română (comit. Torontal). Broșura de note cupriuzînd colindele: „Doamne a tale cuvinte“, „Florile dalbe“, „Domnul e Cristos“ și „Domnului Domn“, — să află de vînzare la librăriile române din Arad (librăria „Tribunei“, și cea Seminarsială) cu prețul de cor. 2. și porto.

Mulțumită publică.

La reușita petrecerii date în Hunedoara la 14 Nov., au contribuit cu suprasolviri următorii p. t. domni, cărora și pe calea asta li-să aduce sincere mulțumite:

Dr. George Dubleșiu, adv. 760 c.; Petru Șinca, preot în Batiz, dir. de bancă, 5 cor.; Alex. Dima, Hunedoara, 5 cor.; Junger Istvan, 5 cor.; Dr. Strauss Árpád, 5 cor.; Petru Niccoară, exactor orăș., 460 b.; A. P. Păcurariu, propp, 4 cor.; George Dănilă, primar, 4 cor.; Nicolae Macrea, cassar, 4 cor.; Vas. C. Osvadă, director, 360 b.; Simeon Chirca, propr., 3 cor.; Keller Nándor, hotelier, 3 cor.; Victor Rimbaș, propr., 3 cor.; Constantin Dima, contabil, 3 cor.; Valer Beșu, 3 cor.; Nicolau Marcu, pardositor, Sibiu, 260 bani; Ion Marcu, tipograf, Sibiu, 260 b.; Ion Vlad, circimar, 260 b.; Ioan Dima, propr., 260 b.; Aug. Dima, propr., 260 b.; Nicolau Dima, propr., 5 cor.; Buda Bela, cassar, 5 cor.; Vár, 2 cor.; Iosif Șoimos, 160 bani;

Petru Suciu iun., 160 b.; Tânăsie Dima, 160 b.; Alex. Rimbăș, 160 b.; Victor Hummel, 160 b.; Nic. Alie, 160 b.; Nicolae Rimbaș, 160 bani; Bartl, 1 cor.; Romulus Dima, 1 cor.; Nicuță Szabó, 1 cor.; Teofil Tulea, 1 cor.; Petru Suciu sen., 1 cor.; Fica Chinaja, 1 cor.; Nicolae Paraschiv, 1 cor.; Istváufy Domkos, 1 cor.; Ioan Meteșiu, 1 cor.; Victor Păcurariu, 1 cor.; Nicolae Vinolea, 1 cor.; Schalát Béla, 1 cor.; Dr. Aug. Dragits, 1 cor.; Sofia Stoichiția, 1 cor.; Sternheim Samuel, 1 cor.; Linassay József, 1 cor.; N. N., 1 cor.; I. Joandrea, inv., Batiz, 60 b.; Simeon Mișoș, 60 b.; Horváth József, 60 bani; Schmit Feri, 60 b.; Ioan Popu, preot, 60 b.; Ghiță Pop, 60 b.; Nicolae Mușu, preot, 60 b.; Nicolae Albu, 60 b.; Alex. Nemet, 60 b.; Iuliu Moldovan, 50 b.; Ilarie Tulburean, inv. 40 b.; Abel Brănei, 40 b.; Ghiță Barbir, 40 b.; George Pavel, 20 b.;

La ieșirea dinților

Nu te speria, ci dă copilășului un pic de Emulzia-SCOTT și i pui capăt nopților nedurmite. Ușurința cu care îi vor ieși dinții după asta, te va mira.

La cumpărarea Emulziei, luați sama să atbă marca de scutire alui Scott: Pescarul!

Emulzia-SCOTT

conține, în o formă ușoară la mistuit, tocmai materiile de lipsă la creșterea de dinți albi, drepti și tari.

Curățenia și tăria

Emulziei-SCOTT

nu o între-nimic. Gustul îi e foarte plăcut.

Emulzia-SCOTT e cea mai distinsă! Prețul unei sticle orig. 2 K 50 fl.

== Să capătă în toate apotecele. ==

Pește sărat de tot soiul

cu prețul cel mai ieftin. Comandă a să adresa la Magazinul de Deposit al Băncii de credit ung. (Hitelbank) la Gara Brașov. Telefon Nr. 323. (524) 1-3

Însoțirea de credit, în Paloș.

Moară de arîndat.

»Însoțirea de credit în Paloș« (u. p. Kacza) arîndează pe timp de 3 ani, începînd cu 1 Ianuarie 1910, moara sa cu 2 petri, mînată de un motor de oleiu brut de 20 PH.

Licitația să va ținea în 19 Dec. st. n. 1909, cu prețul strigării de 2700 coroane anual. (520) 2-2

Direcțiunea

Însoțirii de credit, în Paloș.

Calfă.

Să caută o calfă cu praxă bună pentru o prăvălie de manufactură, bumbăcărie, speçerie și ferărie.

Salar 40—50 cor. lunar și întreținerea. Postul e de ocupat cu 10—15 Decembrie a. c. Oferte a să trimitte la adresa:

Iosif Petrovits,

(517) 3-3 comerciant în H.-Dobra.

Călăruța Baet, 20 b.; Petru Rimbaș, 20 b.; Iosif Rad, 20 b.; Nicolae Hurdu, 20 b.; George Rațiu, 20 b.; Klinka Pál, 20 b. și N. N. 20 b.

Intrate K 310 60 Spese K 78-

Venitul curat K 232-60

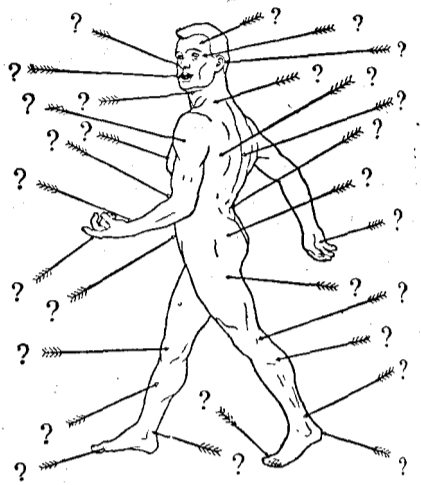
Hunedoara, 15 Noemvrie 1909.

Epitropia bis. gr.-or. rom. din Hunedoara.

Nic. Macrea, prim epitrop.

Te săgetează?

(482) (Ai dureri?) 9-29

I. Fluidul Elza alui Feller

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spurc), slăbie de nervi, junghiuri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă, și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și git, și morburi din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fierc, greață, amețeață, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar Stubica Centrala 119 (comit. Zagrab).

Un băiat, care a absolvat 6 clase la școala poporală de stat, de 16 ani, ar intra ca **învățăcel de lăcătuș**, — de să poate la un Neamț, ca să învețe și limba germană. Cel-ce l'ar dori, să scrie la administrația foii. (330) 1-1

Căsătorie. Sunt june de 28 ani, econom, vorbesc nemțește și românește, am avere de 8000 cor. Cant cunoștința unei fete ori văduve tîner, cari are ori poate avea crișnă. Adresa mea o dă administrația foi. (529) 1-3

2 băeți în etate de 13—14 ani, avînd și una ori două clase gimnaziale sau reale ori civile, — să primesc în prăvălia subscrișului ca **învățăceli**. Condiții favorabile. **Ioan D. Bârsan,** comerçant mixt în Săliște (Szelistye, Szeben m.) (526) 1-3

Căsătorie. Un tîner român de 25 ani, cu avere de 8000 coroane, ocupația economia de cîmp și comerț, dorește a să căsătorî cu o fată, din familie bună, și econoamă de casă, averea nu hotărăște, eventual dacă în comuna sa este de a purta comerț, atît mai bine. — Ofertele și epistolele a să adresa la administrația acestor foi sub titlul „Pețitor“, cari să vor trimitte anunțatorului. (528) 1-3

„JIANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Petroșeni.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „JIANA“, societate pe acții în Petroșeni, să vină la

adunarea generală extraordinară,

să va ținea în **21 Decembrie st. n. 1909**, la orele **9 a. m.**, în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea biroului.
2. Constatarea acționarilor prezenți și a voturilor ce le reprezintă.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere, despre starea institutului și propunerea acestora pentru dizolvarea societății.
4. Pertractarea propunerii „Ardelenei“, institut de credit și economii, societ. pe acții, pentru preluarea afacerilor „Jiane“, și deciziune asupra acestei propuneri.
5. Propuneri făcute conform statutelor.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare generală extraordinară în persoană, sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență, cel mult până înainte de deschiderea adunării, la casa institutului, sau la „Hațegana“ în Hațeg; la „Casa de păstrare“ în Săliște și la „Mielul“ în Poiana.

Petroșeni, la 5 Dec. 1909.

(523) 1-1

Direcțiunea.

AVIZ. În cancelaria subscripției aflu aplicare un notariu sau adjunct notarial, pe suma 60 coroane remunerațiune și taxele de execuțiune.

Șugag, la 25 Nov. 1909.

D. Berghezan, not. în Șugag.

(521) 2-2 pu. Szász-sor (Szeben m.)

PODAGRĂ și REUMĂ

dureri reumatice, de spate, săgetări, junghiuri, împunsături, dureri de picioare și de nervi, și toate durerile de acest fel venind din curent ori răci, — au leacul cel mai sigur și simplu în unsoarea Gautheria alui Örkény, cum adevăresc mii de scrisori de mulțumită. Un tub (feavă cu unsoare) 1 cor. 60 fl., 3 tuburi franco cu 5 cor. prin rambursă. A să cere numai la Apoteca „APOSTOL“ din Budapesta, VIII. ker. József-körut 64 sz. Depot 91. (490) 7-10. I.

Cărămizi și Țigle

să aflu în magazinul nostru din **BISTRITA, piața cailor Nr. 9,** cu următoarele prețuri:

- o mii de cărămizi în magazin . . . K 28
- în wagon la gara din Bistrița . . . K 34
- o mii țigle în magazin . . . K 15
- în wagon la gara din Bistrița . K 16:40

Cărămizile și țiglele (șirepurile) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce să aflu în Bistrița.

Comandele cu calea ferată să efectuesc prompt. Prețul să rambursează, dacă nu să statoresc altcum condițiile de liferare.

Probe la cerere să trimit. (444) **Societatea** 12-20 acționară de cărămidărie din Bistrița (Beszterceze).

Hotel „CENTRAL“ din Orăștie.

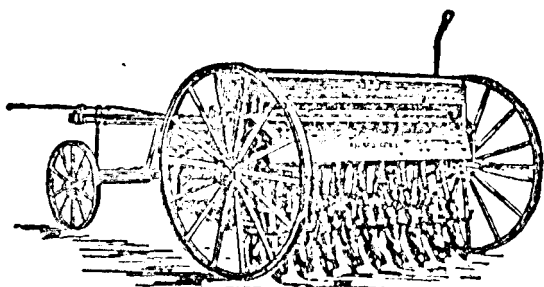
Aduc la cunoștința onoratului public din loc și jur, că am luat în arin.ă pe timp de 6 ani „Hotelul-Central“ din Orăștie, cu toate cele ținătoare de el: trăsuri, omnibus, od.ii, cafenea, restaurant, — pe cari pe toate le am și conduc eu însumi dela fineca lunei Decembrie 1909 încolo.

Rog onoratul public să mă onoreze cu deplina sa încredere, căci va găsi la Hotelul meu cea mai mare mulțumire în toate privințele! Cost bun, beuturi alese, odăi într ținute curat, trăsuri la dispoziție, toate cu prețurile cele mai moderate posibile! Serviciu cinstit și prevenitor.

Praxa mea de hotelier în orașe mari și în restaurantul țării principale Teiuș, mă îndreptătesc a promite onoratului public că va afla un serviciu culant, modern, mulțumitor! — Rog a fi cercetat cu încredere!

(525) **EUGEN NEUMAN, hotelier.** 1-3

reprezentanța principală a fabricii de mașini a renurilor reg. ung. depozitul ei de mașini în coșune, să aflu în Orăștie la: **Samuel Goldmann,** merciant de lemne; depozit de felul de mașini economice. (527) 1

CORNEL DEMETER apotecar Orăștie,

(497)

Îngă bisericile evang. reform.

5-5

Recomand următoarele săpunuri foarte fine cu plăcut miros — și totuși foarte ieftine. Bucata à 14, 20, 24, 30, 40, 60, 80 și 1—120 fil.

Dacă voești să fi frumoasă ori frumos — folosește **CREMUL** de mandule benzoe prețul 60 fil. **PUDRA** albă, roză ori creme 1 cor. **SĂPUNUL** de mandula benzoe 70 fil.

Pacheturi originale **!Thea!** Pacheturi originale

Ceylon 20, 40 fil. și 1 cor. Congo 60 fil, Melange 90 fil. și 1 cor. Melange exquisit 120, 180 și 240 fil. Rus. fleur Santky 150 fil. Extra thea chineză 3 cor. Toate theurile sunt de calitatea cea mai fină.

Parfeumuri în diferite prețuri — calitate foarte fină. **CASSETTE** foarte frumos împodobite cu parfemuri. Cel mai potrivit cadou pentru Crăciun și Anul nou.

SOIU DE VIIE FĂRĂ PĂRECHE

Cas'odovedesc, am pregătit de pe vița „Delaware“ fotografii adevărate de notar public, arătând 1 viță de 20 ani, deplin sănătoasă cu 32 struguri; una de 4 ani, avînd, cu ramificările sale, 168 struguri, — și 11, de cîte 4 ani, într'un sir, cu 1600 struguri! Și asta pe un loc, dela care la cîțiva metri via europeană și după 4-5 stropiri s'a pustiit. Anul acesta a dovedit, că acestui soi, fără nici o stropire, nu-i strică nici o boală de vie. Nu trebuie alioită, nici pămîntul sub ea întors! Nu îngheață iarna! Vin de clasa primă! — Cel-ce vrea să aibă vița asta adevărată, să cumpere numai vița „DELAWARE“ de-a lui **Nagy Gábor.**

Trimit ori-și-cui — care îmi dă adresa sa, — catalogul meu mare, ilustrat, francat și gratuit, cu descrierea viței și fotografiile ei în colorii. Cere acest catalog instructiv, care dă îndrumări pentru altoi de viță și pentru punerea de promenade de viță (în jurul cărărilor ori prin curtea casei), — dela: **Nagy Gábor**, mare proprietar de vii în Koly, cu stație de postă (496) 1 în Koly, telegraf și telefon. Scrie românește, ungurește, nemțește. sîrbește ori croatește. 5-12

(489) 7-24

Facem atent pe fiecine

că dacă tușește, erăgușit, cu flegmă, n'are poftă, asudă noaptea, să simte slab, abătut, sau la careva din familie vede asta, — să-și aducă îndată **Sirupul de miere de teiu alui ÖRKÉNY** care împedecă lățirea răului.

Sirupul de miere de teiu alui ÖRKÉNY

întrece, doavădă nenumăratele scrisori de recunoștință, toate leacurile de acest fel, liniștește tusa, înceată scuiparea de sînge, topește minunat flegma, îmbunătățește pofta, și înceată nepălcuta asudare de noapte. La expoziția engleză a fost distins cu medalie de aur! O sticlă de muștră 3 cor., o sticlă mare 5 cor. și 3 sticle mari franco 15 cor. Le expediază după trimiterea banilor înainte ori cu rambursă sigurul preparator:

Apoteca „Apostol“ alui Örkény Budapesta, Jozsef körut 64 (Depozit 91)

O casă

stînd din 5 odăi, pivniță, șopru, grădină, etc., în strada Bisericii unite. Nr. 31 din Orăștie, —

E DE VÎNDUT din mână liberă.

Pentru informațiuni să se adreseze la subscrisa:

Eva Dolca (519) 1-3. în Orăștie, str. Apei 4.

Pănură.

La subscrisul să aflu de vînzare în toată vremea tot felul de pănură: albă, fină, curată, pentru cioareci, și de laibere în coloare cafenie, închisă.

Merg și la țîrgurile din toate orașele comitatului Hunedoarei!

Locuința mea: în Orăștie Str. Sacului 11. (462) 9-10

Toma Bălaci negustor de pănuri.

Prețuri deosebite pentru economii: Tol de cai, mare, lat, domnesc, cu 3 floreni. Cel mai mare și mai fin cu 3 fl. 50 cr. La ori-ce postă să trimitte franco. Singurul loc de cumpărare:

Magazinul de **țoale de cai** alui **SOHR**

(SOHR-lópek: ez szétküldési telep)

în **Somogy-Szall**, főtér nr. 13.

Să poate adauge la pachet o foarfecă de tuns vitele original „Rapid“ cu un cuțit de rezervă, laolaltă cu 1 fl. 60 cr. Adevărata „Pegoeet-Preres“, foarfecă franțuzască de tuns cail, cu 2 fl. 20 cr. adecă cu preț de favoare. (503) 5/5

CINE VOESTE A ZIDI

case nouă, și dorește a avea *lucru bun de măsar*, (timplar) ca: Uși, ferești, padimente, aranjamente în școli și biserici, și altele, — să nu întârzie a cerceta atelierul subscrisului — unde s'au gătit cele mai multe lucrări atât la case particulare, cit și pentru școli și biserici!

Rog onor. public român, și onoratele comitete parohiale, a să adresa cu toată încrederea la mine, asigurându-i că pe lângă *prețuri moderate*, le dau *lucru bun și solid*, — punind mare grijă și pentru transportul lucrului pe unde ar fi de transportat.

21-24 **Dumitru Martin**, măestru timplar (măsar) în Orăștie, (Szászváros).

ATENȚIUNE
proprietarilor de vii din Ardeal!

Cel mai potrivit izvor pentru cumpărarea viței de vie americană altoită, cu rădăcină, e la pepinaria Domeniului românesc din Bobâlna (lângă Orăștie), proprietatea dlui dep. **Dr. Aurel Vlad**.

Altoii sunt splendid dezvoltati și deprinși cu clima noastră ardelenescă. — Să află de vânzare următoarele specii distinse:

Specii de vin albe:

Rissling Italian	clasa I. pe Rip Port 1000 buc.	200 cor.
Feteasca (Erdélyi Leányka)	» » » » » » » »	200 »
Ezerjó	» » » » » » » »	200 »
Furmint sau Schmiger	» » » » » » » »	200 »
Lampău (Musztos fehér)	» » » » » » » »	200 »
Rulender	» » » » » » » »	200 »
Jordovan sau Gornisch	» » » » » » » »	220 »
Grasă	» » » » » » » »	220 »
Specii mestecate	» » » » » » » »	180 »

Specii de vin și de masă:

Chasla Blanc	clasa I. pe Rip Port 1000 buc.	220 cor.
Chasla Ruge	» » » » » » » »	220 »
Madelaine Royale	» » » » » » » »	220 »
Muscat Ottonel	» » » » » » » »	220 »
Pasatutti	» » » » » » » »	220 »

Specii de vin negru:

Lugojana (Kadorka)	clasa I. pe Rip Port 1000 buc.	200 cor.
Burgunder mare	» » » » » » » »	200 »
Oporto	» » » » » » » »	200 »
Altoi de clasa II. speciile de sus	» » » » » » » »	80 »

Viță indigenă (europeană) fără rădăcină, speciile de sus, în lungime de 50 cm. 1000 buc. 10—16 cor. — Viță americană fără rădăcină Rip Port, 45 cm. lungă, 1000 buc. 18 cor. — Viță americană cu rădăcină, 1000 buc. 36 cor.

Administrația „**Domeniului din Bobâlna**”

(471) 12—32

(propr. dlui dep. Dr. A. Vlad)
Bâbolna u. p. Szászváros.

AGRICOLA societate economică pe acții în Hunedoara (Vajdahunyad)

CAPITAL 100.000 cor. DEPUNERI 300.000 cor.

Primește spre păstrare și creștere depuneri, după cari plătește

6%

interese. Darea după depuneri încă o plătește institutul. — Depuneri până la **2000 cor.** să pot ridica ori-cînd dela cassă, fără altă înștiințare de mai nainte.

= Cumpără și vinde întregi sau parțelate *moșii*, mari și mici.

= Vinde și cumpără tot felul de *bucate!*

= Mijlocește cumpărări și vânzări de *mașini economice*, produse (rod de tot felul).

= Dă *împrumuturi* de ori-ce soi: pe cambii, obligațiuni, intabulări, zalogiri (amanete).

= Toate aceste lucrări le isprăvește repede și cinstit, culant, fie că i-să cer în persoană, fie prin postă.

= Dă *avanzuri* (împrumută înainte) pe rodul de *bucate*, pe produse, — iar' în jurul Hunedoarei dă și *împrumuturi pe vite!*

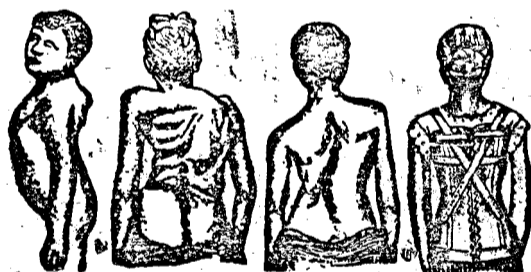
— E întâia bancă, care pe lângă împrumuturile obicinuite de bani, a început a lucra și cu *bucate*, ferind poporul de rînd de specula prea neomenoasă, și a început a da micilor economi împrumuturi în zilele de lipsă, pe roada din cîmp, și pe vite!

(463) 13—

Direcțiunea.

Mamelor! Păziți-vă copiii de strîmbarea spatelor!

Nu mai este strîmbare de spate, dacă folosești corsetul

spriginitor orhopedic, recomandat prin medici distinși și ne-ajuns! E fabulos de ușor și igienic. Copere toată strîmbarea, fără a pune vată. E unealtă neapărat de lipsă pentru copiii de școală amenințați a să desvolda strîmb. — In institutul meu pentru îndreptarea trupului, să pregătesc de 30 ani, în execuție tehnică perfectă și cu prețuri moderate: *finătoare drept; aparate de umblat; picioare și*

mâni măestrite, și legătorele-Keleti de vătămătură și de pîntece, patente ces. și reg. — NOU! Ciorap de gummi pentru vine lărgite!, fără cusătură, — Și ori-ce unelte pentru îngrijirea bolnavilor. (220) 25—52

Catalog ilustrat franco și gratis.

I. KELETI fabricant chirurgical de unelte pentru legături artificiale **Budapesta, V. Koronaherczeg u. 17.**

(479) 9—12

să adresează, cine dorește și-a procura varietăți autentice de

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, pueți, etc.

Vite altoite

(calitate superloară)

viță europeană, și americană, cu și fără rădăcini

Catalog instructiv la cerere gratuit!

POMI VITICULTURĂ

Editor și redactor responsabil: Ioan Adam.

„CRIȘANA”
institut de credit și de economii, societate pe acții în Brad.

Filială în Hălmagiu.

Anul fondării 1890.

Capital social 200.000 cor.

Fonduri proprii peste . 150.000 cor.

Depuneri peste 1 milion cor.

Primește depuneri spre fructificare cu 5%.

Darea după interese o plătește institutul. Să replătesc, după starea casei, sume cit de mari și fără abdicere și fără a să computa porto la retrimetere. La dorință, să trimet cecuri postale, prin cari expediția banilor la bancă să face fără spese.

Acoardă împrumuturi pe cambii, cambii cu acoperire hipotecară, obligațiuni și pe efecte, în condițiuni favorabile. — Împrumuturi urgente de ori-ce natură să rezolvează încă în ziua în care să cer.

Informațiuni mai detaliate să dau bucuros.

(513) 4—10

Direcțiunea.